

Številka: 00104-469/2019/6

Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z možnostjo oblikovanja organizacij pridelovalcev

Vlada Republike Slovenije je 23. 12. 2019 prejela pisno poslansko vprašanje dr. Franca Trčka, ki se glasi:

V bodoči skupni kmetijski politiki bodo možne sektorske intervencije, če bodo obstajale ustrezne organizacije proizvajalcev. Zlasti je to v novi SKP pomembno za področje sadja in zelenjave, kjer ne bo štiriletnega obdobja. Vlado sprašujem:

- *Kateri urgentni ukrepi v smeri oblikovanja organizacij pridelovalcev se že izvajajo na teh dveh področjih?*
- *Ali bodo pravočasno izvedeni, da bodo možne sektorske intervencije v novi SKP?*

V nadaljevanju Vlada RS podaja odgovor na zastavljeno vprašanje:

V Evropski uniji so v sektorju sadje in zelenjava organizacije proizvajalcev že vrsto let temelj skupne kmetijske politike. Samo priznana organizacija proizvajalcev, ki izvaja operativni program, je upravičena do finančne pomoči Evropske unije, ki znaša do 4,1 % vrednosti njene tržne proizvodnje v posameznem koledarskem letu, če vsaj enak delež zagotovijo tudi njeni člani. Priznana organizacija proizvajalcev v ta namen ustanovi operativni sklad, katerega sredstva so namenjena izključno izvajanju njenega operativnega programa. S sredstvi operativnega sklada se v sektorju sadje in zelenjava torej že v sedanjem programskem obdobju lahko financirajo ukrepi I. stebra skupne kmetijske politike (tako imenovana finančna pomoč Unije), vključno z ukrepi za preprečevanje in obvladovanje kriz. Bodoče sektorske intervencije so jim podobne tako po vsebini kot namenu, le poimenovane so drugače.

Predlog nove zakonodaje, ki ureja skupno kmetijsko politiko, v sektor sadja in zelenjave torej ne prinaša bistvenih novosti. Tako kot do sedaj, bodo tudi v prihodnjem programskem obdobju do sektorskih intervencij pridelovalci sadja in zelenjave upravičeni samo, če bodo člani priznane organizacije proizvajalcev, ki bo pripravila in izvajala operativni program ter za ta namen ustanovila operativni sklad.

Da bi omogočilo združevanje pridelovalcev sadja in zelenjave v organizacije proizvajalcev, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) že leta 2014 pripravilo predpis, ki je urejal priznanje organizacij proizvajalcev v sektorjih sadje in zelenjava, oljčno olje in namizne oljke ter hmelj. Leta 2018 ga je nadomestil nov Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v sektorjih sadje in zelenjava, oljčno olje in namizne oljke ter hmelj (Uradni list RS, št. 19/18 in 64/18), ki je usklajen s spremembami evropske zakonodaje na tem področju.

Organizacijo proizvajalcev lahko ustanovijo pridelovalci sadja oziroma zelenjave na lastno pobudo, predvsem z namenom koncentracije ponudbe in prodaje pridelka članov, pri čemer je organizacija proizvajalcev pravna oseba, ki je ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja zadruge, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, in izpolnjuje tudi ostale pogoje za priznanje. Za priznanje organizacije proizvajalcev v sektorju sadje in zelenjava je ministrstvo do danes prejelo eno vlogo, na podlagi katere je bila konec leta 2018 organizacija proizvajalcev tudi priznana, vendar še ne izvaja operativnega programa in še ni ustanovila operativnega sklada.

Slovenski pridelovalci sadja in zelenjave ter pridelovalci v nekaterih drugih sektorjih lahko v skladu s Pravilnikom o priznanju skupine proizvajalcev za skupno trženje (Uradni list RS, št. 23/18 in 46/19) ustanovijo tudi skupino proizvajalcev, za priznanje katere so pogoji manj zahtevni. Do danes so bile v Republiki Sloveniji priznane tri skupine proizvajalcev iz sektorja sadje in zelenjava.

Ministrstvo v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020 podpira ustanavljanje tako organizacij kot skupin proizvajalcev za skupno trženje – Podukrep M9.1. V skladu z Uredbo o izvajanju podukrepa Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 28/18 in 46/19) so predhodno priznane organizacije in skupine proizvajalcev upravičene do največ petletnega pavšalnega plačila (organizacije proizvajalcev do 50.000 evrov letno in skupine proizvajalcev do 25.000 evrov letno). Ukrep je namenjen lažjemu ustanavljanju obeh oblik povezovanja primarnih pridelovalcev. Prvi javni razpis je bil zaključen decembra 2018, drugi pa se je zaključil decembra 2019. Ministrstvo spodbuja prostovoljno združevanje primarnih proizvajalcev v organizacije proizvajalcev in skupine proizvajalcev ter Podukrep M9.1 preko številnih predavanj, ki jih organizira za nevladne organizacije in primarne pridelovalce.

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju z nevladnimi organizacijami trenutno potekajo intenzivne priprave Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2021–2027 (v nadaljnjem besedilu: strateški načrt). Vsebina le-tega je tudi opredelitev sektorjev, v katerih se bodo izvajale posamezne sektorske intervencije. Za sektor sadje in zelenjava je opredelitev sektorskih intervencij v strateškem načrtu obvezna.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je torej že v sedanjem programskem obdobju omogočilo slovenskim pridelovalcem sadja in zelenjave organiziranje v evropsko primerljive organizacije proizvajalcev in financiranje njihovega ustanavljanja, v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2021–2027 pa bo v sodelovanju z nevladnimi organizacijami opredelilo sektorske intervencije, ki jih bodo v novem programskem obdobju organizacije proizvajalcev v tem slovenskem sektorju lahko izvajale.

Vendar finančna sredstva ne smejo biti edino vodilo združevanja primarnih pridelovalcev v skupine in organizacije proizvajalcev. Glavno vodilo naj bo skupno načrtovanje in prilagajanje pridelave povpraševanju, tako glede kakovosti, količine kot izenačenosti ponudbe, koncentriranje in prodaja pridelka, izboljšanje pogajalskega položaja pridelovalca ter gradnja trdnih in trajnih vezi med deležniki v verigi vrednosti. V tem trenutku je sodelovanje in povezovanje pridelovalcev v skupine in organizacije proizvajalcev v sektorju sadje in zelenjave eden ključnih izzivov. Le povezani bodo pridelovalci močnejši sogovornik v verigi oskrbe s sadjem in zelenjavo, kar bo omogočilo večjo ekonomsko stabilnost v pridelavi ter bo posredno, ob ustreznih ukrepih, olajšalo nadaljnje investicije in dvignilo konkurenčnost pridelave. Ključno vlogo pri povezovanju pa imajo pridelovalci sami, saj mora povezovanje temeljiti na prostovoljni osnovi.